

Predikan

Bönsöndagen 2017, årg. 3

Psalmer: 238 B, 641:7, 214, 292 B, 197

Pär-Magnus Möller

Det är ibland bra att fundera över grunderna i kristen tro. En av grunderna är bönen. Ett stort missförstånd inom kristen tro är att tänka att bönen är nödvändig. Det är inte sant. Bön är möjligtvis bra, men nödvändig är den på ett sätt inte. Det beror liksom på...

Bön handlar om relation. I alla fall handlar *kristen* bön om relation. Vi bör kanske i det här sammanhanget skilja mellan kristen bön och icke kristen bön. Vi testar.

Jag tror i princip alla människor kan be och också gör det. Bön är naturligt mänskligt. Vi ropar till någon som vi tror hör; blå elefanter, stränga domare i himmelen, ett överjag som ständigt ger dåligt samvete, något träd, någon kraft... kanske en Alien på en främmande planer, vad vet jag? Ber gör vi alla fall!

Den mesta bön som sker i människors inre handlar om en själv eller dem som står en nära; vi ropar på hjälp eftersom vi inte själva kan hantera livets alla komplicerade situationer. Egentligen inget fel med det... och nog tror vi kristna att Gus hör också sådan bön... men den är på ett sätt onödig. Gud vet ju redan allt. Visst kanske Gud tycker det är bra med repetition och påminnelse... men man tycker ju ändå att om han är Gud, borde han komma ihåg också mina obetydliga behov och längtor utan mina påminnelser – eller?

Ibland behöver vi be på det här lite själviska och naiva sättet, det känns gott och det känns som vi i alla fall gjort något – och den känslan behöver vi då och då – men den är inte nödvändig.

Emellanåt använder vi också bönen för att visa andra att vi minsann tillhör Gud. Det kan ju vara praktiskt om man vill ge någon annat dåligt samvete; titta på mig, så from jag är! I dagens evangelietext påtalar Jesus lite försynt att han inte tycker det är rätt sätt att använda bönen på... han kallar oss som gör så då och då för hycklare. Hycklare är inget bra ord ifall någon undrade.

Jesus säger att det är bättre att, om vi har sådana skrytsamma tendenser, vi ber i skymundan, för då har vi inget annat fokus på bönen än det fokus det skall ha; Gud fader själv.

Kristen bön är alltså ingen resurs att styra över världen med, som en magisk omniopotent formel... det är heller inget som vi skall göra för att visa att vi

tillhör Gud och tycker han är ok. Är det så vi tänker om bönen är den totalt onödig. Bön är något annat.

Bön är relation.

Bön är något som sker då man har med Gud att göra.

När du döptes gav Gud dig sin Ande, den helige Ande, som hjälparen. Han planterade liksom en del av sig själv i ditt inre för att han alltid skulle kunna vara nära dig.

Jag tycker det är en underbar tanke och kunskap: Gud har planterat en liten del av sig själv i mitt hjärta så att han alltid kan vara nära mig.

Det Gud därefter pysslar med i våra inre, det är att han ber för oss. Han vädjar för oss med rop utan ord, som det står det i dagens epistel. Den helige Ande i vårt inre undervisar oss helt enkelt i bönen. Han har redan nu ställt oss inför Guds tron där vi tillsammans med den stora vita skaran alltid tillber inför tronen. Dag och natt. Det är ingen framtidsbild uppenbarelseboken målar upp – det är en bild från Guds rike i dag – och i dag står vi med hjälp av den helige Ande inför Guds tron i tillbedjan – den helige Ande gör det med oss; vi vet ju inte hur vår bön skall vara, skriver aposteln, men Anden vädjar för oss med rop utan ord.

Kristen bön handlar helt enkelt om att öva sig att lyssna in Andens rop så att vi alltid lever i medvetenheten om att vi står inför levande Gud. Därför står det att vi alltid skall be. Skulle det bero på oss skulle vi snart tröttna, men Anden ber i oss alltid och manar oss att ständigt ha vår blick för himlen öppen i alla situationen, i alla möten med människor ... vi behöver bara öva medvetenhet om att det är just så!

Bön är alltså inte nödvändig. Det låter kanske provocerande i ett fromt sammanhang som det här, men kanske också befriande. Den slags bön där vi tror att vi bär världen på våra axlar är i alla fall inte den slags bön som är nödvändig, den är snarare ett uttryck för magiskt tänkande eller vårt stora behov av att vara omnipotenta. Den slags bön som vi ber för att liksom göra Gud eller andra glada och nöjda och få oss att framstå som goda och fromma människor är heller inte nödvändig – den är direkt skadlig enligt Jesus.

Så... skall vi alltså sluta att be?

Saken är den att vi som döpta och troende inte kan sluta be. Bönen pågår ju hela tiden i vårt inre. ”Anden vädjar för de heliga så som Gud vill.” stod det i episteln. Det betyder att från vårt inre sker ett ständigt rop inför Gud Faderns ansikte. Det är vår trygghet. Det betyder att vår relation med Fadern alltid är som den skall, även om vi är dåliga att öva bönedisciplin.

En av de vanligaste själavårdfrågorna är nog den att man tycker att det är svårt att be – man går ständigt med ett dåligt samvete eftersom man inte prioriterar bönen tillräckligt – och när man väl sitter där i sin fromma lilla hörna så tänker man på något annat.

Det är ju reformationsfriande i år så en anekdot ur Luthers liv är ju inte fel. Luther hade diskutrat bönen och bönekoncentrationen. Luther lär ha blivit lovad en häst om han kunde be Herrens bön rakt igenom utan att tänka på något annat. Luther antog utmaningen och började: ”Vår Fader, du som är i himlen, låt ditt namn bli helgat, låt ditt rike komma... ingår det sadel till hästen också?”

Bön är inte nödvändig – men det är en gåva till oss som vi får bruka och växa in i. Har vi den utgångspunkten släpper många kramper kring vårt böneliv. Att öva bönen är att öva sig att lyssna in det som Guds Ande redan ber i vårt inre och öva vårt sinne och vår kropp att liksom koppla upp oss på Andens rop i vårt inre och sätta ord på det.

Bönen pågår ständigt i ditt inre genom den helige Ande – kristen böneövning är att då och då stämma in i den bönen...

För den övningens skull är det bra att skapa helig tid i sitt liv; morgonbön eller aftonbön t.ex. Man kan använda tidegården som vi ber i Värnamo kyrka varje kväll kl. 18.00. Det är bra att ha en andaktsbild, ett kors eller en ikon. Det är bra att ta tid till lyssnandet i bönen. Det är bra att be tillsammans och så hjälpa varandra hitta orden för bönen och känna gemenskapen i bönen. Det är bra att ha en bönbok som hjälp ibland. Det är bra att skriva upp dem som man vill be för och i bönen öva sig att älska dem liksom Gud älskar oss – därför är det extra bra att be för sina fiender och dem man inte tycker så mycket om – där sker ofta stora under. Bön är jättebra om vi använder den rätt.

Kristen bön förändrar oss – den gör oss mer lyhörda och älskande. Det behöver vi. Gud älskar när vi ber – för då kan han tala till oss på ett lite mer koncentrerat sätt, han kan uppmuntra oss, trösta oss, leda oss. På så vis förändrar bön världen.

Det finns åtskilliga dåliga exempel på bön i världen; två krigsmakter som båda ber om seger, människor som inte vill konforneras med ett svårt bekymmer och bara ber att det skall försvinna, självisk bön som bara ser till sitt eget – sådan är nämligen bönen till sin karaktär då vi inte får hjälp av den Helige Ande att be. Men när den helige Ande ber i oss och vi övar oss att lyssna in den helige Ande då är det något helt annat. Bönen i den Helige Ande har makt att förändra. Den är nödvändig för världen – den bönen är vår kallelse – den bönen öppnar upp för Guds rike, genom oss och ut i världen. Därför skall vi be – ständigt!

